

VOORSTEL voor het algemeen bestuur

ONDERWERP <i>Vledder Aa KRW en beekherstel .</i>		Reg. Nr.	Z/23/057793-242527
		Portefeuillehouder	N. Koks
Datum DB - vergadering	5 december 2023	Datum AB - vergadering	19 december 2023

VOORSTEL

Het AB besluit:

1. Kennis te nemen van het inrichtingsplan Vledder Aa.
2. Een bruto krediet van € 2.307.000 beschikbaar te stellen voor de planuitwerking en realisatiefase van het project.

SAMENVATTING

Voor het beekdal van de Vledder Aa heeft ons waterschap een opgave voor de Kader Richtlijn Water (KRW) en de provincie Drenthe een opgave voor het inrichten van de gebieden die aangewezen zijn als het Natuur Netwerk Nederland (NNN).

Op 9 december 2020 heeft het DB ingestemd met de startnotitie Middenloop Vledder Aa fase 2 waarin de opgaven zijn gecombineerd en is afgesproken deze integraal te verkennen en uit te voeren. De provincie Drenthe is trekker van de verkenning en inrichting van het beekdal. Hierbij wordt de KRW-opgave van het waterschap voor het beekdal van de Vledder Aa, 3 km NVO 3-10 meter en 3 stuwen vispasseerbaar maken, meegenomen. De gemeente Westerveld en Staatbosbeheer maken deel uit van het bestuurlijk overleg, maar dragen niet bij aan de kosten voor de inrichting van KRW en NNN.

De KRW-opgave voor het resterende deel van de Vledder Aa buiten NNN (1,5 km NVO 3m-50% en 1 stuw vispasseerbaar maken) is in het project meegenomen.

Onderzoek en uitgebreide participatie met de omgeving hebben geleid tot een plan voor integraal beekherstel waarbij de principes van water en bodem sturend worden toegepast. De beek wordt een doorstroommoeras met een ondiepe slenk. In het bestuurlijk overleg van 21 september 2023 is ingestemd met dit inrichtingsplan. De in het Stroomgebiedsbeheerplan 2022 – 2027 vastgestelde KRW-opgave past niet bij dit beekherstel en de provincie Drenthe wordt middels een brief aan Gedeputeerde Staten gevraagd in te stemmen met een wijziging van de KRW-doelen voor dit gebied in 2027.

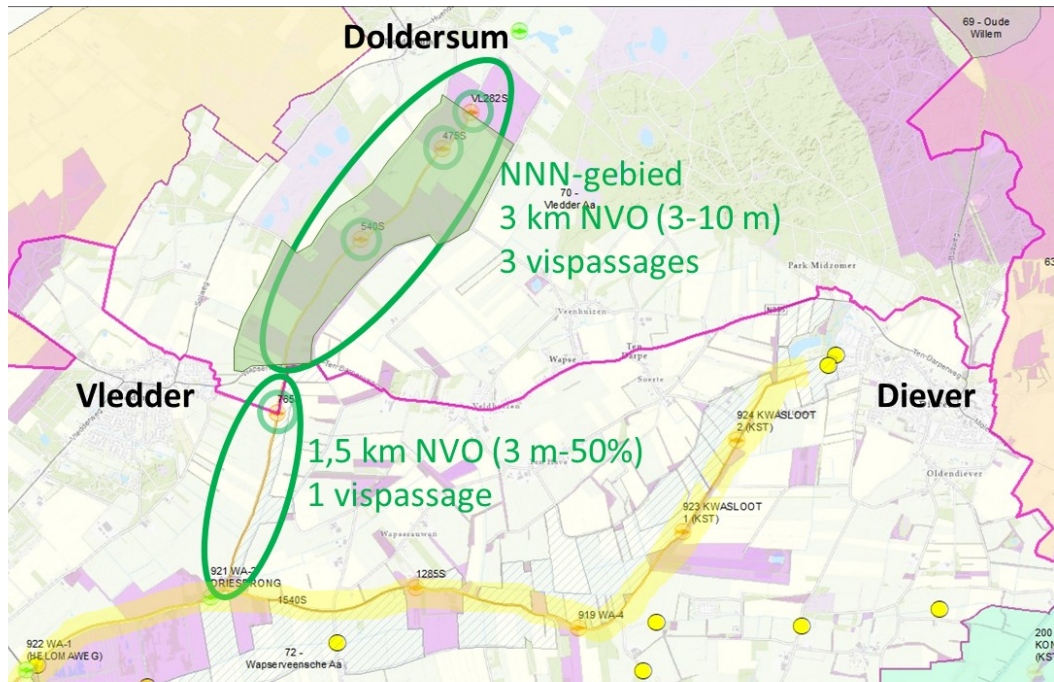
Het bruto krediet voor de verkenning en uitvoering van het werk bedraagt € 2.307.000. Op 11 januari 2023 is de beschikking afgegeven voor een subsidie POP3 niet-productieve maatregelen water 2021 van €1.006.400. De intensieve participatie en planuitwerking hebben veel tijd gekost. Hierdoor wordt het spannend of de subsidietermijn wordt gehaald. Uitsstel voor deze subsidie is niet mogelijk.

De afspraken over de verdeling van de kosten en taken en verantwoordelijkheden tussen waterschap en provincie zijn vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst Vledder Aa en Samenwerkingsovereenkomst Vledder Aa POP3.

BEOOGD EFFECT EN/OF RESULTAAT

De doelstelling van het project is hydrologisch herstel van de beek en het aangrenzende natuurgebied. Hierbij wordt invulling gegeven aan de waterschapsopgaven voor KRW, het vasthouden van gebiedseigen water en GGOR-natuur. De KRW-opgave bestaat uit het vispasseerbaar maken van vier stuwen, het hydrologisch herstel van de beek over een traject van 3 kilometer en aanleg NVO over een lengte van 1,5 kilometer.

De KRW-opgave

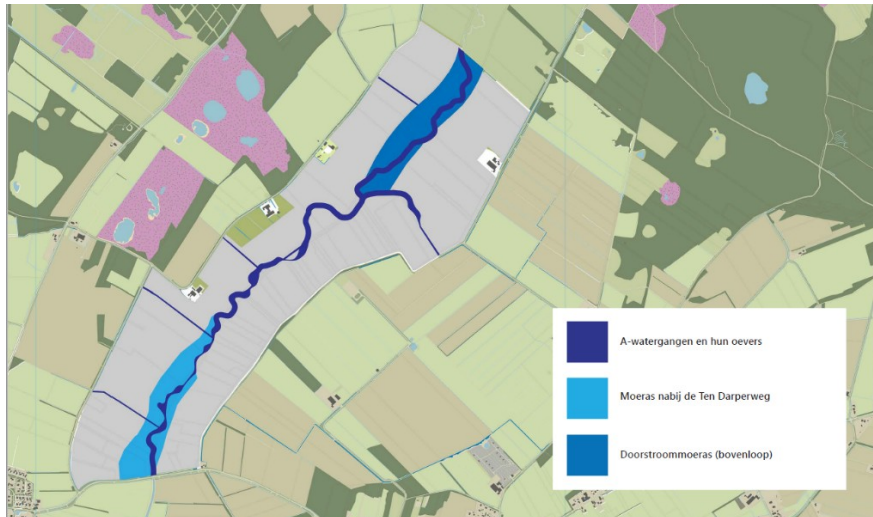
Figuur 1 KRW – opgave Middenloop Vledder Aa

In het bovenstaande plaatje in de grote groene cirkels de KRW-opgave voor de Vledder Aa, zoals opgenomen in de factsheet. De maatregelen in de bovenste cirkel vallen samen met het in te richten NNN-gebied. De opgave uit de onderste cirkel wordt meegenomen in het samenwerkingsproject. De kleine groene cirkels zijn de stuwen die vispasseerbaar worden gemaakt.

Het definitief ontwerp

Figuur 2 Definitief Ontwerp

Figuur 3 Hoofdwatersysteem

Beekherstel

In plaats van een Natuurvriendelijke Oever (NVO) van 3 tot 10 meter breed over een lengte van 3 kilometer wordt hydrologisch herstel van het watersysteem beoogd. Dit betekent op het vlakke deel aan de noordkant een doorstrommoeras gevolgd door een ondiepe slenk met een moeraszone. De drie stuwen worden verwijderd. Op de overgang van het in te richten beekdal naar de NVO (1,5 km) wordt een nieuwe stuw geplaatst om water vast te houden. Dit is nodig omdat uit hydrologisch onderzoek blijkt dat de beek ondanks de maatregelen jaarlijks droog zal vallen. Omdat het de beek droogvalt wordt deze nieuwe stuw niet vispasseerbaar gemaakt. Het is niet gewenst om vissen naar een droogvallend systeem te laten trekken. Er wordt wel ruimte gereserveerd voor een vispassage mocht in de toekomst blijken dat de beek wel watervoerend blijft.

De NVO met vispassage

In dit traject van de beek past de NVO binnen het huidige profiel van de Vledder Aa. De NVO komt aan de oostkant van de beek. Aan de westkant wordt het onderhoud geïntensiveerd en de onderhoudsroute wordt aangepast van smalspoor naar breedspoor. Bij de stuw wordt een vispassage gemaakt die werkt op zonne-energie en verplaatsbaar is.

Overige werkzaamheden

De waterafvoer in het bovenliggende gebied wordt geoptimaliseerd, zodat het goed aansluit bij het nieuw in te richten gebied. Daarnaast worden voor rekening van de provincie een paar kleine NNN of N2000 gebieden ingericht en komt er een fietspad waarvoor nog financiering moet worden gevonden.

Doelenboom

Het project geeft invulling aan de volgende onderdelen van de doelenboom

- A3 Het watersysteem en de functies zijn in balans.
- A3.2 Adviseren (ruimtelijk) beleid en plannen derden (bijv. stikstof, Natura 2000, omgevingsvisies) (doorlopend) B3 C3.
- A3.3 Wij handhaven en verlenen vergunningen volgens vergunning- en handhavingprogramma (doorlopend) B3 C3.
- C1 De infrastructuur aanpassen om waterbeschikbaarheid te vergroten.
- C1.2 Verkennen nieuwe ontwerpcriteria gebaseerd op een robuust en veerkrachtig watersysteem.
- D2 De KRW waterlichamen en de waardevolle kleine wateren voldoen aan de vastgestelde KRW / WKW doelstellingen.
- D2.1 Wij voeren KRW-maatregelen (o.a. waardevolle wateren) volgens planning uit middels het uitvoeringsprogramma Water-Op-Maat en het aanpassen van het beheer.
- K1 WDDO werkt aan herstel en behoud van biodiversiteit in oppervlaktewater, land en bodem

KADER

- Dit project is opgenomen in het WOM-programma van WDODelta.
- De KRW-opgave voor dit gebied was onderdeel van de tweede planperiode 2016-2021 en is niet gewijzigd in de derde planperiode. De kans voor een integrale aanpak was voldoende reden voor overschrijding van de termijn voor de tweede planperiode.
- Zuidwest-Drenthe is één van de 8 deelprogramma's binnen het Programma Natuurlijk Platteland van de provincie Drenthe. Zuidwest-Drenthe is verdeeld in zes deelgebieden waarvan het beekstelsysteem van de Vledder en Wapserveense Aa er één is.
- Op 19 februari 2015 is de raamovereenkomst Natuurlijk Platteland ondertekend deze vormt de basis voor de afspraken en de verdeling van de kosten.
- In 2003 is het project Herstel Brongebied Vledder Aa afgerond.
- In 2015 is het project Middenloop Vledder Aa fase 1 afgerond.
- Op 6 oktober 2020 heeft het DB ingestemd met de startnotitie Middenloop Vledder Aa fase 2.
- Op 12 december 2022 hebben de bestuurders ingestemd met het uitwerken van de schets voor het gebied.
- Op 21 september 2023 hebben de bestuurders ingestemd met het inrichtingsplan voor het definitief ontwerp.
- Er zijn verschillende benamingen voor het project. Middenloop Vledder Aa fase 2 is hetzelfde project als Vledder Aa KRW en beekherstel.
- Er wordt rekening gehouden met de uitgangspunten van de notitie biodiversiteit vastgesteld in het AB op 25 februari 2020

ARGUMENTEN

Inrichtingsplan

Vanwege synergie in de opgave van provincie en waterschap worden de werkzaamheden gezamenlijk uitgevoerd. Door deze aanpak ontstaat de mogelijkheid voor hydrologisch systeemherstel van de beek binnen het NNN-gebied (204 hectare). De uitkomst is een mooi voorbeeld van water en bodem sturend en in dit geval kunnen we voor de KRW meer doen dan een NVO van 3 tot 10 meter. Dat de beek niet jaarrond watervoerend zal zijn weegt niet op tegen de meerwaarde van het hydrologisch herstel van het systeem.

De provincie heeft voor de inrichting NNN gronden en bedrijven aangekocht in het beekdal en is in gesprek met de eigenaren van de laatste percelen. Het voorstel is om de natte percelen van deze eigenaren te ruilen voor de hogere gronden, of te ruilen met percelen buiten het NNN-gebied. De mogelijkheden voor zelfrealisatie door deze eigenaren lijken hier kansrijk.

Tijdens het proces van het project is veel informatie opgehaald bij specialisten en de omgeving. Ook is er bestuurlijk stil gestaan bij een door gemeente en Staatsbosbeheer gewenste inrichting van het beekdal. Kortom er is toegewerkt naar een definitief ontwerp, waarbij de alternatieven in het adaptieve proces aan de orde zijn geweest. Het proces om te komen tot een definitief inrichtingsplan heeft veel tijd gekost waardoor de oorspronkelijke planning van realisatie in 2023 niet wordt gehaald. De afspraken over Eigendom Beheer en Onderhoud worden in een zo geheten EBO-document voor het project vastgelegd.

KRW-opgave

De inrichting van het beekdal gaat verder dan de KRW-opgave. Uit hydrologisch onderzoek blijkt dat ondanks het hydrologisch herstel van het watersysteem de beek in de zomer droog zal vallen. Aanvoer van water naar het beekstelsysteem past niet bij hydrologisch systeemherstel en is gezien het verwachte watertekort in de toekomst niet duurzaam. De nieuwe stuw op de overgang die nodig is om zoveel mogelijk water in het gebied vast te houden zal daarom niet vispasseerbaar worden gemaakt. Het is niet wenselijk vissen naar een droogvallende beek te laten trekken. Het ontwerp sluit niet aan bij de huidige KRW-opgave. Tussen provincie en waterschap is ambtelijk overeenstemming over het aanpassen van de KRW-opgave voor de Vledder Aa in 2027 passend bij het voorliggende ontwerp.

Het DB heeft middels een brief Gedeputeerde Staten gevraagd voor instemming met aanpassing van de KRW-opgave.

Overige opgaven

Zowel het waterschap als de provincie streven duurzaamheid en circulariteit na. Deze zullen als kwaliteitseisen meegenomen worden in de aanbesteding. De vispassage wordt een vislift op zonne-energie. Deze vispassage is verplaatsbaar indien dit vanwege toekomstige ontwikkelingen wenselijk is. De inrichting van het beekdal en de NVO vergroot de biodiversiteit in het gebied.

De maatregelen van het project dragen bij aan de doelen van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) op het gebied van vermindering van droogte en voorkomen van wateroverlast en realisatie van een klimaatrobuust (grond)-watersysteem.

FINANCIËN

Wij vragen u een bruto krediet van € 2.307.000 beschikbaar te stellen voor de planuitwerking en realisatie. Dit krediet bestaat uit de bijdrage aan het samenwerkingsproject met de provincie, de interne kosten en de risicoreservering voorzien. De risicoreservering voor onvoorzien is onderdeel van de externe kosten. In de begroting 2024-2027 is voor deze opgave een bedrag van totaal € 3.079.000 opgenomen bestaande uit € 150.000 voor planuitwerking en € 2.929.000 voor de realisatie.

Op 29 november 2021 is een aanvraag van € 1.006.400 ingediend voor de openstelling POP3 niet-productieve maatregelen water 2021. Op 11 januari 2023 is de beschikking hiervoor afgegeven. Het netto krediet komt uit op € 1.300.600. Het definitieve ontwerp en inrichtingsplan is in het bestuurlijk overleg 21 september 2023 vastgesteld waardoor eerder starten met de uitvoering niet mogelijk was.

(x €1.000) Aanvraagnummer 1139 & 1140	Voorstel	Meerjarenraming 2024-2026
<i>Benodigd krediet (bruto)</i>	2.307	3.079
<i>Subsidies en/of bijdragen derden (externe dekking)</i>	-/- 1.006	0
<i>Jaar oplevering (start kapitaallasten t+1)</i>	2026	2026
<i>Kapitaallasten</i>	96	232
<i>Overige exploitatiekosten (-baten)</i>	20	0
Impact exploitatierekening	116	232

Specificatie bruto krediet:

Kostencategorieën	Bedrag (x €1.000)	Budgethouder
<i>Externe kosten incl. BTW en incl. 10 % risicoreservering.</i>	1.947	<i>Projectleider</i>
<i>Interne kosten</i>	304	<i>Projectleider</i>
<i>Risicoreservering voorzien incl. BTW</i>	56	<i>Opdrachtgever</i>
<i>Risicoreservering onvoorzien incl. BTW</i>		<i>Directielid (bij HWBP DB)</i>
Totale kosten incl. BTW	2.307	

De totale kapitaallasten vallen vanaf 2027 € 116.000 lager uit dan in de begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 is opgenomen. Dit is voor ongeveer de helft te verklaren door de ontvangen subsidie en voor andere helft door het lager uitvallen van de kosten voor de uitvoering van het project. Dat de kosten lager zijn is een gevolg van de combinatie van de opgave voor KRW met de opgave van de provincie voor inrichting NNN. De meeste grond in het beekdal is door de provincie aangekocht voor NNN of was in eigendom bij Staatsbosbeheer. Hierdoor is er een andere/bredere

invulling van de KRW-opgave mogelijk, kunnen er drie stuwen worden verwijderd en het hele beekdal worden ingericht voor natuur en water.

Onderhoudskosten

Op basis van het uitgewerkte onderhoudsplan nemen de onderhoudskosten vanaf het jaar 2027 toe met € 17.553 per jaar. De stijging in onderhoudskosten komt met name door het afvoeren van een groot deel van het maaisel ten behoeve van de KRW-opgave en de inzet van aangepast materieel in de moeraszones. Daarnaast is er voor het beheer en onderhoud van de vispassage een bedrag van €2.158 nodig.

JURIDISCHE EN/OF ORGANISATORISCHE GEVOLGEN

Vergunningen

Waterwetvergunning

De wijzigingen in het watersysteem worden vastgelegd in een watervergunning die na instemming van het Algemeen Bestuur kan worden verleend. Hier is voor gekozen omdat de provincie trekker is van het project en de vergunning aanvraagt.

Bestemmingsplan/omgevingsvergunning

Er is geen bestemmingsplanwijziging nodig voor de uitvoering van de werkzaamheden. Er wordt een omgevingsvergunning voor de werkzaamheden aangevraagd. Dit is afgestemd met de gemeente Westerveld.

Ontheffingen natuurbeschermingswet

Er is een vrijstelling voor de ontheffing beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet. Voor de beschermde soorten is de aanvraag ingediend maar nog niet verleend.

Samenwerkingsovereenkomsten

Om de afspraken over rollen en verantwoordelijkheden goed vast te leggen zijn er 2 samenwerkingsovereenkomsten opgesteld. Er is een samenwerkingsovereenkomst voor het gehele project en één voor het deel dat onder de subsidie valt.

Normering wateroverlast

In de kaarten van het Waterbeheerprogramma 2022 – 2027 waarin de normering voor wateroverlast is vastgelegd staat voor het gebied van de Vledder Aa de functie grasland op de kaart. Deze functie is gebaseerd op huidig landgebruik. De verwachting is niet dat de normering wateroverlast tot een probleem zal leiden, omdat de gronden al in eigendom zijn van Staatsbosbeheer, aangekocht zijn voor natuurontwikkeling of ingezet worden voor zelfrealisatie met afwaardering. Omdat het voor meer locaties in het stroomgebied van de Vledder Aa geldt en er recent nog wijzigingen in functie hebben plaatsgevonden is het voorstel om op een later moment de normering voor het hele stroomgebied van de Vledder Aa aan te passen.

BIJZONDERE AANDACHTSPUNTEN EN RISICO'S

POP3 subsidie

Het grootste risico is dat de werkzaamheden die onder de POP3 subsidie vallen niet voor eind 2024 worden uitgevoerd zodat de facturen medio 2025 afgerekend zijn. Om het risico te beperken zijn de werkzaamheden opgedeeld in een groot deel van de watermaatregelen dat als eerste uitgevoerd zal worden en de resterende werkzaamheden. Hiervoor is een wijzigingsverzoek op de subsidie ingediend. Daarnaast wordt hard gewerkt aan het bestek om de werkzaamheden begin 2024 op de markt te kunnen zetten. Als het wijzigingsverzoek wordt goedgekeurd is het vertrouwen groot dat we de werkzaamheden die onder de subsidie vallen op tijd kunnen uitvoeren. Tijdens de uitvoeringsperiode is er regelmatig een opdrachtgeversoverleg om vinger aan de polst te houden.

Grondzaken

De meeste gronden in het beekdal zijn voor NNN aangekocht of al in eigendom van Staatsbosbeheer. Voor de laatste percelen lijkt overeenstemming voor zelfrealisatie en verplaatsing naar de hogere delen van het beekdal en deels ruiling met grond grenzend aan het beekdal. Dit is nog niet definitief. Wel stemmen de eigenaren in met de vergunningaanvragen onder de voorwaarde dat er zonder definitief akkoord geen werkzaamheden op de betreffende percelen zullen worden uitgevoerd. Het ruilen van de lage percelen tegen naar de hoger gelegen percelen is een voorwaarde voor het uitvoeren van de hydrologische maatregelen.

Recreatie

De integrale aanpak van het project, maakt dat er ook rekening is gehouden met recreatieve voorzieningen waaronder een fietspad door het beekdal. De financiering van het fietspad ligt bij andere partijen dan het waterschap en is nog niet rond. Deze werkzaamheden kunnen op een later moment worden uitgevoerd. Voor het draagvlak in de omgeving is het belangrijk dat deze voorzieningen er komen.

OMGEVING; BETROKKENEN, PARTNERS EN DRAAGVLAK

In het proces zijn de belangrijkste stakeholders en de omgeving intensief betrokken. Op dit moment is er geen reden om aan te nemen dat er onvoldoende draagvlak is voor het project.

COMMUNICATIE

Samen met de provincie Drenthe realiseren we KRW en NNN met herstel van het beekstelsel door het toepassen van water en bodem sturend principe.

Op niveau van het Programma Natuurlijk Platteland is het communicatiestrategie en werkplan Natuurlijk Platteland van de provincie leidend. Vanuit het project is Prolander verantwoordelijk voor de projectcommunicatie. Er zijn gebiedsbijeenkomsten, keukentafelgesprekken, fietstochten en wandelingen georganiseerd. Het waterschap neemt deel aan de werkgroep communicatie en levert input voor nieuwsbrieven en bijeenkomsten.

Er is een online storymap en er verschijnen op regelmatige basis nieuwsbrieven. [Bekijk de vernieuwde storymap](#). Via de [website van de provincie Drenthe](#) is meer informatie te lezen over het project.

De informatie naar de pers over dit project koppelen we aan het ondertekenen van de samenwerkingsovereenkomsten door provincie en waterschap op een nader te bepalen moment na behandeling in het algemeen bestuur en Gedeputeerde Staten.

VERVOLG / UITVOERING

Na instemming van Gedeputeerde Staten met het wijzigen van de KRW-opgave in 2027 en akkoord op de samenwerkingsovereenkomsten kunnen de samenwerkingsovereenkomsten worden ondertekend. Hierna kan ook de watervergunning worden verleend. De realisatie van deel 1 van het werk staat voor 2024 gepland gezien de voorwaarden van de subsidie. Deel 2 wordt uiterlijk in 2026 opgeleverd.

BIJLAGEN

Bijlage 1	Inrichtingsplan
Bijlage 2	Brief aan GS KRW

Het dagelijks bestuur van het Waterschap Drents Overijsselse Delta

de secretaris,
E.M. van Grol

de dijkgraaf,
D.S. Schoonman